GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publica

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 176. *Mercurĭ, 6 (18) Augustŭ.* 1886.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de mâne, ḍiarulŭ nu va apăré pănă Joi.

Braşovŭ, 5 Augustŭ 1886.

Este constatatŭ, că sprijinulŭ ce l'a întêmpinatŭ causa naţională a Maghiarilorŭ din partea opiniunii publice europene dela 1848 încóce s'a datoritŭ părerei ce era rĕspândită de unii cu intenţiune, de alţii fără intenţiune, că poporulŭ maghiarŭ este pĕtrunsŭ de adevĕratele principii liberale şi constituţionale.

Acéstă bună părere despre misuinţele şi stăruinţele Maghiarilorŭ pe cărarea progresului liberalŭ a dispărutŭ aprópe cu totulŭ. Până ce se luptau în contra asuprirei, politicii ungurĭ sciau sĕ păstreze o conduită între marginile date de spiritulŭ timpului şi nu puţinŭ au sciutŭ ei sĕ amăgéscă lumea din afară asupra sentimentului şi tendinţelorŭ lorŭ.

A fostŭ de ajunsŭ însĕ, ca Ungurii sĕ aibă frênele guvernului în mâna lorŭ timpŭ de optspreḍece anĭ, pentru ca sĕ crédă că suntŭ dispensaţĭ de a mai respecta spiritulŭ timpului şi opiniunea lumei civilisate despre tendinţele lorŭ naţionale, sociale şi culturale. Nu numai odată şĭ-au datŭ în petecŭ lăsândŭ sĕ se védă sub spoiala liberalismului urîciunea egoismului şi a intoleranţei naţionale celei mai încarnate. Astfelŭ lumea civilisată a Europei a începutŭ sĕ cunóscă natura despotică asiatică a celorŭ ce se laudă înaintea lumei, că suntŭ înainte-mergĕtorii civilisaţiunei în Orientŭ.

Amŭ arătatŭ la timpulŭ sĕu cum au fostŭ demascaţĭ Ungurii de Francesĭ şi de Germanĭ la diferite ocasiunĭ, fiindŭ reduse reclamele foilorŭ subvenţionate de guvernulŭ ungurescŭ la adevĕrata lorŭ valóre. Două casurĭ întêmplate de curêndŭ au produsŭ o justă amărăciune în capitala ungară.

Universitatea din Heidelberg şĭ-a serbatŭ jubileulŭ sĕu de 50 de anĭ. Universităţile din tótă lumea au fostŭ învitate la acéstă serbare, numai universităţile ungurescĭ din Budapesta şi din Clujiu au lipsitŭ din lista celorŭ învitate.

Care este causa acestei ignorărĭ? „Nemzet“, organulŭ oficiosŭ alŭ guvernului ungurescŭ, rĕspunde la acéstă întrebare printr'unŭ articulŭ, în care se plânge despre „lipsa de tactŭ“ a senatului universitarŭ din Heidelberg, care — ḍice numita fóiă — ar isvorî numai din şovinismulŭ naţionalŭ alŭ învĕţaţilorŭ de acolo, în mijloculŭ cărora se află şi Rudolfŭ Heintze, care a scrisŭ la provocarea Schulvereinului cunoscuta broşură asupra stărilorŭ din Ungaria. Este regretabilă — ḍice fóia unguréscă — acéstă eróre a senatului universitarŭ, pentru că ea turbură din nou relaţiunile amicabile dintre Nemţĭ şi Maghiarĭ şi întunecă din nou raporturile, nu între statulŭ germanŭ şi monarchia austro-ungară, ci între naţiunea germană şi naţiunea maghiară.

Décă în adevĕrŭ şovinismulŭ este causa, atuncĭ se egaliséză socotéla: şovinismŭ pentru şovinismŭ. Trebue însĕ că „şovinismulŭ“ germanŭ are cause multŭ mai temeinice, décă a sciutŭ sĕ rănéscă atâtŭ de adêncŭ la inimă pe şoviniştii din Budapesta.

Noi suntemŭ departe de a revindeca şovinismulŭ numai pentru naţia maghiară, căcĭ elŭ precum ne convingemŭ ḍilnicŭ începe a deveni o bólă generală în Europa; Dér în casulŭ amintitŭ, alŭ procederii senatului universitarŭ din Heidelberg faţă cu Ungurii, totuşĭ nu putemŭ vedé atâtŭ şovinismŭ, câtŭ mai multŭ o legitimă mâhnire pentru purtarea intolerantă şi curatŭ şovinistică a Universităţilorŭ maghiare faţă cu interesele de cultură şi desvoltare naţională ale Germanilorŭ din Ungaria.

Nu negămŭ, că faptulŭ ignorării în sine invólvă o nepoliteţă, dér se vede că societatea germană, sub presiunea legăturilorŭ politice ce esistă astăḍi între Germania şi monarhia austro-ungară, nu găsesce altŭ mijlocŭ spre a dovedi, că ea nu se conduce în relaţiunile cu Ungurii de vederile politicei dominante bismarkiane, decâtŭ manifestându'şĭ indignaţiunea prin asemenea demonstraţiunĭ „nepolitice“, dér fórte pişcătóre.

Pe cei din Heidelberg i-a secundatŭ consiliulŭ comunalŭ din capitala Bavariei. Acesta, precum scimŭ, a refusatŭ a lua parte la serbarea revindicării cetăţii Buda, declarândŭ limpede, că acésta o face în vederea relaţiilorŭ în care se găsescŭ Saşii din Ardealŭ. Inzadarŭ se silesce secretarulŭ societăţii istorice ungurescĭ a întórce palma, ce a primit'o şovinismulŭ ungurescŭ dela cei din München, şi observaţiunea „delicată“ a lui „Pester Lloyd,“ că consiliarii comunalĭ din München au fostŭ ameţiţĭ de bere când au luatŭ acea decisiune, nu contribue întru nimicŭ de a o şterge.

Nu scimŭ ce învĕţătură vorŭ trage de aicĭ şoviniştii ungurĭ. Póte că se vorŭ grăbi a face pace pe hârtiă cu Saşii din Ardélŭ. Acésta ar dovedi numai slăbiciunea şovinismului ungurescŭ faţă cu şovinismulŭ germanŭ, fără a delătura însĕ relele esistente în relaţiunile cu Germanii dinăuntru şi dinafară.

Ca sĕ se gândéscă seriosŭ, că şovinismulŭ lorŭ neputinciosŭ aţîţă numai puterniculŭ şovinismŭ germanŭ şi face treburile politicei de germanisare în Orientŭ, de o asemenea judecată mai adêncă nu-i ţinemŭ capabilĭ pe şoviniştii ungurĭ de astăḍĭ.

Cu atâtŭ mai rĕu pentru ei!

Ignatieff despre Serbia, Bulgaria şi Germania.

Unŭ ḍiarŭ sêrbescŭ publică vederile ce le-a esprimatŭ generalulŭ Ignatieff cătră corespondentulŭ din Petersburgŭ alŭ acelui ḍiarŭ:

Cu privire la Serbia, generalulŭ a ḍisŭ: Serbia este sub raportulŭ moralŭ, materialŭ şi politicŭ nimicită, gloria ei militară s'a dusŭ şi poporulŭ sêrbescŭ nu 'i mai rĕmâne decâtŭ sĕ 'şĭ schimbe religiunea greco-orientală şi apoi şĭ-a terminatŭ cu desĕvêrşire rolulŭ sĕu în Europa. Inăuntru Serbia este desbinată şi de aceea în afară nu póte fi nimenui periculósă. Puţina putere, care a mai rĕmasŭ acestei ţĕrĭ, este necesară spre a împiedeca turburările interne, şi marile evenimente, carĭ se vorŭ ivi mai curêndŭ séu mai târḍiu, vorŭ găsi pe Serbia nepreparată.

In privinţa Bulgariei, Ignatieff s'a esprimatŭ astfelŭ: Nimenĭ n'a avutŭ mai multă simpatiă pentru acéstă ţĕră decâtŭ mine. Vĕḍŭ însĕ că m'am înşelatŭ în aşteptările mele. Este adevĕratŭ că Bulgarii erau chiămaţĭ d'a juca unŭ rolŭ în Europa, dér păcătoşii lorŭ ómeni politicĭ au împinsŭ ţĕra spre prăpastiă şi i-au păpatŭ viitorulŭ. Vina în prima liniă este a principelui Alecsandru, care a fostŭ atâtŭ de neghiobŭ d'a încheiatŭ alianţa cu Turcii, pe acei Turcĭ, carĭ au apăsatŭ şi esploatatŭ atâta timpŭ pe Bulgarĭ. Pentru ce a urmatŭ astfelŭ Batembergulŭ, póte orîcine înţelege. Dênsulŭ a venitŭ în Bulgaria cu datorii şi acum dispune de milióne. Principele Alecsandru póte că şĭ-a făcutŭ treburile, dér Bulgaria a perdutŭ enormŭ de multŭ. Se găsesce tocmai în posiţiunea Serbiei, şi ea şi-a păpatŭ viitorulŭ. Pentru Rusia, Bulgaria nu esistă câtŭ timpŭ va fi acolo Battembergulŭ.

Relaţiunile dintre Rusia şi Germania, Ignatieff le-a caracterisatŭ astfelŭ: Rusia s'a arĕtatŭ totdéuna prietena Germaniei; a sprijinitŭ pe Germania în luptă cu Austria şi cu Francia. Dela încheiarea tratatului dela Berlinŭ însĕ Germania resplătesce cu nemulţumire Rusiei. De câte orĭ Rusia voiesce sĕ desvolte activitatea sa în peninsula balcanică, Germania o împedică d'a dreptulŭ, séu o împinge pe Austro-Ungaria înainte. Principele Bismarck este duşmanulŭ Rusiei şi mai periculosŭ decâtŭ Napoleonŭ I. Rusia trebue sĕ stea la pândă, fiindcă conflictulŭ cu Germania este inevitabilŭ. Ignatieff crede că Germania a făcutŭ fórte rĕu că s'a stricatŭ cu Rusia. In Francia ideea de rĕsbunare câştigă totŭ mai multŭ têrâmŭ şi partidele politice împingŭ lucrurile spre resbelŭ. Se póte întêmpla ca Germania, continuândŭ politica de până acum, sĕ se găséscă deodată între doi duşmanĭ, carĭ voiescŭ sĕ 'şĭ rĕsbune şi 'şĭ vorŭ şi rĕsbuna.

Dela adunarea generală a „Associaţiunei transilvane.“

Despre concertulŭ din Alba-Iulia, arangiatŭ cu ocasiunea adunărei „Associaţiunei“ mai primimŭ următórele amĕnunte:

Alba-Iulia, 10 Augustŭ 1886.

Insufleţirea e mare, lumea se mişcă veselă cătră otelulŭ »Hungaria«, spre a se îndulci la accentele duióse şi la farmeculŭ doinelorŭ românescĭ, menite a alunga grigile şi a alina suferinţele ḍilnice.

Meritatulŭ nostru artistŭ, d-lŭ G. Dima, a venitŭ cu corulŭ sĕu ca sĕ ne încânte, şi într'u adevĕrŭ, bunăvoinţa cu care a fostŭ întêmpinatŭ concertulŭ „Associaţiunei transilvane“ a fostŭ o espresiune viuă de satisfacţiunea internă a mulţimei de peste 400 individĭ, ce participase la elŭ. Era aprópe de 8 óre séra, când concertulŭ se anunţase şi publiculŭ nu încetase încă de a veni, îndesându-se cu forţa şi cercând a străbate'n sală. Deja sala era cu totulŭ ocupată. Unŭ micŭ semnalŭ, şi auḍulŭ sĕ desfătéză, inimele se înalţă la esecutarea din partea duorŭ corurĭ a frumóselorŭ piese »Coróna cufundată« de H. Bönicke şi »Vêntulŭ suflă dela Vestŭ« de I. Dürrner. Succesulŭ a fostŭ bunŭ, şi era de sigurŭ escelentŭ, décă tenorulŭ ar fi fostŭ ceva mai proporţionatŭ cu celelalte vocĭ. Ca diletantă, în corulŭ d-lui prof. Dima, afabila dómnă Malvina Cacoveanŭ, în »Miserere«, din opera Trovatore, esecutată pe pianŭ, a făcutŭ o impresiune plăcută asupra publicului. Cântecele „Mieḍulŭ nopţii« de G. Dima şi »Norŭ de vijeliă« de W. Humpel, pentru o voce de basŭ cu acomp. de pianŭ, au fostŭ sufletulŭ întregului concertŭ, care a primitŭ viéţă prin cunoscutulŭ nostru cântăreţŭ, d-lŭ Isaia Popa. Undulaţiunile sunetului sĕu făceau ca publiculŭ sĕ se simţă ca cum ar fi într'o altă lume, mai poetică, mai ideală.

Totŭ asemenea farmecŭ au esercitatŭ asupra auḍului publicului şi celelalte două cântece: »Cântecŭ de jertfă« de L. v. Beethoven şi »Sorióra« de F. v. Holstein, esecutate solo pe lângă acomp. de piano, de d-lŭ I. Popa. Inteligenta domnişóră Elena Piposŭ în piesa „Rapsodie Roumaine“ op. 13 de A. Şiposŭ, esecutată pe piano, a desvoltatŭ o desteritate admirabilă şi o technică fórte înaltă. Trecerea atâtŭ de sigură şi fină în nuanţele şi modificările figurilorŭ din complicata piesă „Raps. Roum.“ — în mânia căldurei celei enorme şi a altorŭ dificultăţĭ provenite din pianŭ — s'a făcutŭ cu o artă şi uşurătate vrednică de admiratŭ. Cu succesŭ a fostŭ esecutată pe vióră şi »Doina Ciobanului« de d-lŭ I. Piposŭ.

Pe lângă trei piese: „Ḍiua a apusŭ« de H. Pfeil „Serenadă“ şi »Hai în horă de ai juca«, esecutate de corulŭ d-lui prof. Dima cu succesŭ fórte bunŭ, îmĭ permitŭ a mai aminti poesia »Balcanulŭ şi Carpatulŭ« de V. Alecsandri, declamată de d-na Aurelia Piposŭ n. Roşescu. Imbrăcată într'unŭ frumosŭ costumŭ ţĕrănescŭ, d-na Piposŭ îşĭ aţinti ochii sĕi asupra publicului, ca şi cum ar fi voitŭ a ḍice: »Priviţĭ, femeea română îşĭ cunósce misiunea sa.“ Apoi cu vocea-i sonoră începŭ a declama istorica poesiă destulŭ de corectŭ.

*

Pe la 11 óre terminându-se concertulŭ, care aprinse inimele tuturorŭ şi mai alesŭ ale tinerimei, mulţimea şi cu deosebire junimea universitară se adună într'unŭ parcŭ unde continuă o adevĕrată petrecere românéscă. Dintre mulţele toaste ţinute în acea nópte de cunoscinţă, amintescŭ toastulŭ d-lui Dr. V. Lucaciu, preotŭ, care în cuvinte călduróse şi elocuente ni a arĕtatŭ drumulŭ şi mijlócele cu care sĕ luptămŭ. Elŭ.

SCIRILE ḌILEI.

O telegramă din Berlinŭ dela 13 Augustŭ n. comunică, că refusarea învitării budapestane din partea comunei orăşenescĭ München d'a lua parte la serbarea

...ărei Budei e în parte desaprobată în Berlinŭ, ... câtŭ se recunósce că ministrulŭ-preşedinte Tisza ...ocmai acum îşĭ dă seriósă silinţă d'a duce la cale o împăcare durabilă cu Sasii din Ardealŭ.

—x—

Ḑiarulŭ ungurescŭ »Székely Nemzet« primesce din comitatulŭ Ciucului, şi încă după cum ḑice din isvorŭ „vrednicŭ de credinţă" următórea corespondenţă: „Abia trece ḑi, în care sĕ nu fiă cercetatŭ teritoriulŭ nostru de ofiţerĭ din România, carĭ vinŭ aicĭ cu scopulŭ ca sĕ esaminese şi iscosésca. Incă nicĭ nu s'a rĕcitŭ bine loculŭ pe care fusese unŭ căpitanŭ şi cu unŭ locotenentŭ, când ĕtă că la 29 a lunei trecute se ivesce unŭ locotenentŭ, unŭ sergentŭ dela genie, mai mulţĭ snbofiţerĭ, împreună cu 100 de dorobanţĭ provĕḑuţĭ cu sĕcurĭ, hîrleţe, sape şi ciocane, fiindŭ trimişĭ în Moldova cu scopulŭ ca sĕ facă drumurĭ şi podurĭ. Lucrulŭ şi l'au începutŭ la pichetulŭ Nr. 1, numitŭ Şipoţelŭ, şi şi-lŭ continuă spre pasulŭ Oituzului. Cam la mijlocŭ, în apropiarea comunei Ghepeţa, la muntele numitŭ »Fagulŭ rotundŭ«, au ocupatŭ unŭ teritoriu ungarŭ de 1—3 klm. Mai întâi au împlântatŭ semne, apoi la comanda şi în presenţa locotenentului au tăiatŭ şi drumulŭ prin teritoriulŭ ungarŭ. Totŭ cu ocasiunea acésta au ocupatŭ muntele numitŭ Vajka şi pichetulŭ nostru militarŭ de de pe teritorulŭ ungarŭ. In 6 a l. c. generalulŭ românŭ din Focşanĭ, Grĕgoriu Cuntele (?), împreună cu unŭ majorŭ dela genie, cu unŭ căpitanŭ, cu unŭ locotenentŭ şi cu unŭ subprefectŭ veniră la pasulŭ Ciucŭ-Ghimeşiu, de unde în timpŭ de o oră şi jumĕtate au privitŭ cu atenţiune la fortificaţiunile nóstre militare, carĭ ce-i drept se află într'o stare desolată. Urcându-se pe o înălţime, au începutŭ a se ocupa cu privirea deosebitelorŭ charte şi cu însemnărĭ şi şĭ-au făcutŭ din nou alte notiţe. La 6 a l. c. acéstă comisiă şĭ-a începutŭ lucrarea la pichetulŭ Nr. 1 şi şĭ-o continuă spre comitatulŭ Treiscaunelorŭ."

—x—

In urma autografului monarhului, Pesta, Debriţinulŭ Checiĭcḑhemetulŭ şi Timişórei nu vorŭ mai adresa petiţiunĭ la dietă în afacerea Edelsheim-Ianski. Se ḑice că acestŭ esemplu va fi urmatŭ şi de alte oraşe.

—x—

O ordinaţiune a ministrului comunŭ de rĕsboiu dispune ca nicĭ unui voluntarŭ pe unŭ anŭ sĕ nu i se dea gradulŭ de oficerŭ în reservă, décă nu cunósce limba germană după cum cere serviciulŭ.

—x—

Din Caransebeşŭ se telegrafiază lui „P. Ll.« că în şedinţa de constituire a noului corpŭ representant, a cărei maioritate constă acum din elemente »patriotice" s'au luatŭ mai multe hotărîrĭ importante atâtŭ în direcţiune naţională, câtŭ şi administrativă. »Fostulŭ oficerŭ de grănicerŭ Curescu — ḑice telegrama — cunoscută până acum ca naţionalistŭ, propuse ca oraşulŭ se voteze 80 fl. pentru scolarii, carĭ arată cele mai bune progrese în limba ungurésca. Propunerea s'a primitŭ cu însufleţire şi totodată s'a hotărîtŭ sĕ se alăture la „Kulturegyletulŭ Torontalului" şi la Reuniunea »Ceangăilorŭ." — Se vede că fostulŭ »naţionalistŭ" — vorbă sĕ fiă — Curescu a rămnitŭ la laurii lui Moldovan Gergely. Adecă de ce n'ar avea şi Bănatulŭ unŭ „mărgăritarŭ Kulturegyletistŭ," cum are şi Ardélulŭ! Éra pĕcatŭ sĕ rĕmână Gerguţŭ stingherŭ.

—x—

Mercurĭ în 30 Iulie au plecatŭ din Iaşĭ 10 Evrei spre Hamburg. „Liberalulŭ« află că sĕ formézâ în Iaşĭ unŭ comitetŭ pentru incurajarea emigrărei. Succesŭ bunŭ!

Necazurile Scheienilorŭ.

Braşovŭ, Augustŭ 1886.

Călĕtorulŭ indigenŭ şi streinŭ, apropiându-se de Braşovŭ şi vĕḑêndŭ îmfrumseţările ce i se facŭ oraşului, ar crede că edilii noştri suntŭ cuprinşĭ de o părintéscă iubire cătră comună şi poporaţiunea ei, şi arŭ ḑice negreşitŭ: étă o comună, căreia i se rĕsplătesce pentru dările ce le plătesce. Şi cum n'ar admira îngrijirea şi zelulŭ ce-lŭ desfăşură edelitatea nóstră în îmfrumseţarea oraşului cu promenade, cu parcurĭ, cu căi bune, cu plantarea locurilorŭ góle, începêndŭ dela capĕtulŭ dinspre Scheiu alŭ cetăţii şi până pe la Fântâna popii (Honterusplatz), apoi jurŭ împrejurulŭ cetăţii şi până în Ştejerişŭ.

Sĕ terésca Dumneḑeu însĕ sĕ mérgă vr'unŭ călĕtorŭ sĕ visiteze suburbiulŭ Scheiŭ! Acestŭ suburbiu, care plătesce dările cele colosale ca orĭ şi care altŭ suburbiu, necum, sĕ véḑă vr'o înfrumseţare, dér nicĭ măcarŭ unŭ drumŭ cum se cade n'are. Din Prundŭ în susŭ gropile şi noróiele suntŭ vecĭnice, necurăţeniile pe maidanurĭ asemenea, canalulŭ ce cutrieră Scheiulŭ d'alungulŭ e într'o stare deplorabilă, — din anŭ în anŭ se pune câte-o scândură la vadŭ, — pentrucă conducĕtorii afacerilorŭ comunei nóstre nicĭ nu vrea sĕ scie de Scheiu, decâtŭ numai atuncĭ când e vorba de încassarea dărilorŭ comunale, care se sporescŭ din anŭ în anŭ. Peste totŭ Şcheiulŭ e tractatŭ cu atâta vitregiă, încâtŭ îţĭ vine a crede, că nicĭ nu face parte din comuna Braşovŭ, ci că ar fi o comună separată, de care nimenea nu se mai îngrijesce fiindŭ lăsatŭ în plata Domnului în ce privesce îngrijirea, nu însĕ şi în ce privesce dările.

Vitregia celorŭ din fruntea comunei însă a mersŭ şi mai departe faţă cu Scheiulŭ. N'a fostŭ destulŭ, că starea materială a poporului din acelŭ suburbiu a datŭ îndĕrĕtŭ cu paşĭ repeḑĭ din causa decădinţei comerciului braşovénŭ şi a stagnării mai tuturorŭ afacerilorŭ, ci „părintésca" oblăduire comunală a îngrijitŭ sĕ li se ia şi bruma de mijlóce ce le mai rĕmăsese Scheienilorŭ pentru a'şĭ agonisi pânea de tóte ḑilele şi a'şĭ încălḑi corpul în timpul ernei. Bieţii ómenĭ cu chiu cu vai îşĭ agonisiseră atâta câtŭ sĕ'şĭ pótă cumpĕra o vacă, douĕ trei oi séu capre, unŭ calŭ, ca astfelŭ sĕ'ĭ susţină familiele. Nicĭ acéstă grea, dér onestă esistenţă nu i-a fostŭ datŭ s'o aibă poporaţiunea Scheiului.

Păşunitulŭ pentru vite s'a ângustatŭ, plantându-se păşunile, ba până şi liveḑile, cu braḑĭ, contrarŭ promisiunilorŭ făcute că numai rîpile şi cóstele se vorŭ planta, aşa că aḑĭ s'a opritŭ tóte locurile de păşune până în Poiană, chiarŭ şi cele neplantate, numai şi numai în scopulŭ d'a nu mai face posibilŭ traiulŭ omului sĕracŭ, a cărui vită forma singurulŭ isvorŭ de esistenţă. Locurile acestea le-a arendatŭ comuna pentru unŭ venitŭ de câţĭva florinĭ ce-i aduce fênulŭ, aşa că prin acésta s'au luatŭ bieţilorŭ ómenĭ până şi isvórele cu apă de pe acele locurĭ, din care se adăpau vitele. Aḑĭ vitele trebuescŭ mânate — urmărite fiindŭ de pădurarĭ — până în Poiană fără a pune gura pe érbă şi fără a se puté adăpa undeva, şi astfelŭ vitele facŭ nentreruptŭ unŭ drumŭ de 2½—3 óre până ce sĕ ajungă în Poiană. Aci apoi altă greutate, păḑitorulŭ vitelorŭ e nevoitŭ sĕ le adape cu găléta dela o singură fântână, muncă grea pentru elŭ, căcĭ numai în o parte a Scheiului suntŭ peste 100 de vite marĭ. Câtŭ pentru vitele mĕrunte, acestea s'au opritŭ cu totulŭ dela păşunitŭ, şi abia mai întâlnescĭ câte una pe icĭ colea, póte multŭ mai rarŭ decâtŭ lupĭ, urşĭ şi porcĭ sĕlbaticĭ.

Şi cu Poiana cum stămŭ? E plină de muşiróie şi de tufe de Bradulŭ ciumei; nu vorŭ trece câţĭva anĭ şi tótă Poiana va fi încurcată, încâtŭ nu va mai puté pasce nicĭ o vită. Şi acestŭ cuibŭ de păşunitŭ e plătitŭ de fiecare capŭ de vită cu 2 fl. Mai nainte se plătea numai 1 fl., dér eşindŭ o comisiune acum vr'o 12 anĭ şi vĕḑêndŭ că Poiana se va încurca prin muşiróie şi Bradulŭ ciumei, a hotărîtŭ ca sĕ se plătéscă 2 fl. de vită, cu condiţiune însĕ ca cu adausulŭ de 1 fl. sĕ se plătéscă ómenĭ ca sĕ cureţe Poiana de muşiróie şi de acele tufe, ca baremĭ în bucăţica aceea de păşune sĕ pótă păşuni vitele. Făcutu-s'a ceva? Nimicŭ, banii se iau, ér Poiana a devenitŭ unŭ „frumosŭ parcŭ de muşiróe şi de Bradulŭ ciumei". Unde vorŭ pasce ca la 350 vite, câte suntŭ aḑĭ, căcĭ în Poiană n'a mai rĕmasŭ aprópe nicĭ rĕdĕcina erbei, pe drumŭ în josŭ suntŭ numai bolovanĭ, ér celelalte locurĭ suntŭ oprite? Se'ntorcŭ vitele sbierândŭ de fóme şi de sete, aşa că sĕrmanulŭ omŭ trebue sĕ,şĭ sature acasă vita, décă vrea sĕ aibă ce sĕ mănânce elŭ cu familia sa, care abia aştéptă sĕ-i se pună pe mésă unŭ castronaşŭ cu lapte, şi décă vrea sĕ mai aibă vită.

Ce privesce loculŭ pentru vite de prăsilă, nicĭ pomenélă nu e, căcĭ n'au ómenii locŭ de păşune, dér sĕ mai aibă şi de prăsitŭ! Au cerutŭ Scheienii sĕ li se dea Poiana lui Brâncă, pentru ca sĕ'şĭ pótă prăsi sĕraculŭ o văcşóră, dér zadarnică a fostŭ cererea, căcĭ nicĭ pe banĭ n'a vrutŭ s'o dea comuna, necum sĕ o lase pentru prăsitulŭ vitelorŭ; mai bine a dat'o în arendă pentru cositŭ. Nu vréu cei din capulŭ comunei sĕ auḑă cererile poporaţiunei scheiene, nu vréu sĕ'i dea nimicŭ, e gata însĕ orĭ când sĕ'i ia. (Va urma.)

Din Transilvania, Augustŭ 1886.

II.

Ungurii încă suntŭ despărţiţĭ în confesiunĭ, dér acésta nu-i împedecă a ţiné totŭ mereu unii cu alţii în cele naţionale şi a fi solidarĭ. Prin solidaritate ei au impusŭ acolo, unde Românii prin desbinărĭ s'au compromisŭ. Aşa orĭ cum vomŭ lua lucrulŭ 5 milióne Ungurĭ dominézâ 9 milióne Slavĭ şi Românĭ.

Istoria anului 1848/9 o scimŭ cu toţii. Cine sĕ ne remunereze jertfele nóstre, când noi înşine ne arătămŭ nevrednicĭ de martirii noştri?

De tinerulŭ maghiarŭ, studieze elŭ orĭ unde, nu se prinde cosmopolitismulŭ, elŭ rĕmâne nestrămutatŭ Ungurŭ şi nu cunósce altŭ omŭ mai sublimŭ pe faţa pământului, afară de Ungurŭ.

Dér tinerimea română de aḑi? In Cluşiu nu se potŭ înţelege cum se cade nicĭ la unŭ concertŭ. In Pesta, unde nu arareorĭ suntŭ câte 100 de ascultătorĭ universitarĭ, abia sĕ înscriu ca membrii la unica socie-

---

FOILETONU.

Cele trei mărgăritare din începutulŭ renascerei italiane.

(Studiu archeologicŭ de *Severŭ Mureşianu*).

(Urmare.)

Architectura şi Bruneleschi.

Deşi stilulŭ goticŭ apare de timpuriu în Italia, încă în prima jumĕtate a seclului 13-lea, totuşĭ stilulŭ romanŭ perseverézâ cu o energiă tenace până la finele evului mediu, când este înlocuitŭ cu formele antice. Unde însĕ stilulŭ goticŭ prinde rădĕcinĭ, acestea suntŭ scurte pentrucă elŭ este consideratŭ ca unŭ productŭ străinŭ şi e acceptatŭ nu din necesitate, ci mai multŭ din consideraţiunĭ ale spiritului timpului. In Italia elŭ nu apare în tótă seriositatea formelorŭ lui nordice, căcĭ acestea nu se unescŭ cu usulŭ tradiţionalŭ alŭ architecturei italiane, ci se îndestulesce mai multŭ cu o superficialitate esteriórâ. Aşa d. e. în esteriorŭ predomină orisontalismulŭ, care este indicatŭ prin nisce streşinĭ puternice, pe carĭ se află galerii şi statue. Aci nu este ca în nordŭ, eschisă podóba plastică, ci din contră i se dă terenŭ deschisŭ a se desvolta în tótă splendórea ei. In genere nicĭ turnurile nu suntŭ împreunate la corpulŭ bisericei şi nicĭ nu formézâ ca în Germania acelŭ complecsŭ armonicŭ ce cu unŭ avêntŭ genialŭ, în butulŭ tuturorŭ greutăţilorŭ, prin agerimea calculului satistăcêndŭ cutezanţei concepţiunei se ridică ca minunea minunilorŭ spre înălţimea eterică.

In interiorŭ distanţa stîlpilorŭ, carĭ suntŭ în 4 séu 8 cornurĭ, este cu multŭ mai mare, năile au asemenea o lăţime mai spaţiósă, înălţimea lorŭ este însĕ mai mică ca în nordŭ. Şi fiindcă ferestrile nu suntŭ aşa colosale, faţa păreţilorŭ devine mai mare, locŭ destulŭ ca pictura în fresco sĕ-şĭ desvolte acelŭ farmecŭ, cu care a sciutŭ sĕ încânte posteritatea.

Şi pre când architectura italiană oscila din imitaţiunea formelorŭ antice în celea gotice apare pe orisontulŭ artisticŭ italianŭ acelŭ sóre ce rĕspândesce lumină la toţĭ seculii următorĭ. Acela este Filippo Bruneleschi. Şi décă în genere istoria architecturei posede bărbaţĭ carĭ i-a făcutŭ servicii, au desvoltat'o şi rădicat'o la culmea prestaţiunilorŭ posibile omenescĭ, de sigurŭ Bruneleschi este unulŭ dintre cei dântêiu.

In anulŭ 1377 când Papa Gregoriu XI cu mare pompă serbézâ după esilulŭ de captivitate din Avignon introducerea scaunului pontificalŭ în urbea antică, când republica florentină în butulŭ interdicţiunei papale demândă clerului a deschide bisericile şi a oficia servicii divine, — se nasce în Florenţa în cerculŭ unei familii pacînice şi îndestulite acela, care are sĕ fiă marele întemeiătorŭ şi celŭ mai escelinte principe alŭ architecturei moderne.

Filipo*) a arătatŭ în prima etate a copilăriei sale o aplicare deosebită spre arte şi lucrurĭ ingeniose. Invĕţândŭ a scrie şi ceti, tatălŭ sĕu îlŭ nase la învĕţătură la unŭ aurarŭ, unde a desvoltatŭ o activitate mare şi unde a începutŭ şi a desemna.

Nu a trecutŭ multŭ timpŭ şi dênsulŭ a ajunsŭ în progresŭ aşa departe, avêndŭ o desteritate atâtŭ de mare, câtŭ lega mai bine giuvelele ca măestrulŭ sĕu. Dér sufletulŭ sĕu tînĕrŭ nu s'a îndestulitŭ numai cu atâtŭ, elŭ cerca mereu a-şĭ însuşĭ aceea ce nu cunoscea, a străbate aceea ce i se părea necuprinsibilŭ.

Cu Donatello, cu acelŭ măreţŭ naturalistŭ, din prima etate a copilăriei s'a aflatŭ în cea mai strînsă legătură de amiciţiă, cu elŭ studia pe întrecute şi se perfecţiona în sculptură. Perspectiva, matematica şi geometria, carĭ îi erau indispensabile în studiele architectonice, le-a cultivatŭ lungŭ timpŭ cu multă grijă.

De douĕ orĭ a datŭ în vieţa sa o dovédă incontestabilă despre marele sĕu talentŭ ca sculptorŭ şi anume prima dată în emulaţiune cu Donatello, ér a doua óră în urma unui concursŭ cu Ghiberti şi alţĭ artiştĭ

*) Giorgio Vasari Vite di più eccelenti pittori, scultori ed architetti.

tate românéscă de acolo »Petru Maiorŭ« câte 30—40 inşĭ. Şi câte cestiunĭ şi neinţelegerĭ şi între aceştia. Cei ce absolvézâ pe la Oradea şi Baia mare trecŭ peste pragulŭ universităţiĭ şi afară de puţine escepţiunĭ nu cunoscŭ nicĭ pe scriitorii românĭ. In împărţirea ajutórelorŭ pentru tinerimea studiósă la noi domnesce numai protecţiunea. Diliginţa şi talentulŭ precum şi purtarea bună prea puţinŭ se bagă în sémă după legea, că celŭ născutŭ din domnŭ trebue să trăéscă domnesce, ér celui născutŭ din poporŭ nu-i ruşine décă rĕmâne şi în miseriă, că-i învĕţatŭ cu ea.

In biserică domnesce mai multŭ nepotismulŭ. Cei cu nepótele ocupă parochiile cele mai bune, ér de ceialalţĭ îngrijéscă Dumnedeu. — Ungurii, 5 milióne de suflete, au sute de diare carĭ le apĕră interesele naţionale. Noi numai cu două milióne mai puţinĭ abia avemŭ 2—3 diare politice şi şi aceste cum suntŭ susţinute?

Preoţii noştri mare parte cetescŭ pe »Magyar Allam", care stimatiséză de trădătorĭ de patriă pe apĕrătorii intereselorŭ nóstre, şi pe „Religio" faţă de care învĕţătorii noştri abia se potŭ apĕra prin apologii, carĭ ne caracteriséză de ómenĭ periculoşĭ statului şi crestinismului. Séu nu cetescŭ nicĭ o fóiă şi aşa comitŭ cele mai marĭ erorĭ contra intereselorŭ nóstre naţionalĭ şi bisericescĭ.

»Poesiile poetului nostru Petöfy — îmĭ spunea Ungurulŭ, de care făcui amintire mai susŭ — care dice că şi bisericile nóstre sĕ le sfărîmămŭ, când idea naţională ar fi impedecată, le-am vĕdutŭ legate în luxŭ la unŭ cărturarŭ de ai voştri, ér poesiile lui Andreiu Mureşianu, care v'a disŭ „Deştéptă-te române" abia le întélnescĭ pe laviţa câte unui studentŭ sermanŭ. Ungurulŭ fiă câtŭ de avutŭ nu-şĭ dă crucerulŭ nicĭ diaristului vostru nicĭ literatului românŭ şi nu numai aicĭ, dér nicĭ în România!" Şi óre sĕ aibă dreptate Ungurulŭ nostru? — Elŭ mai adause spre mirarea mea: „Clujulŭ şi Budapesta aprobă tóte năsdrăvăniile junimii nóstre maghiare, pe când Blaşiulŭ dă carenţiă junimii române, fiindcă cuteză a se afirma de ceea ce este şi-i interdice chiar convenirile aprobate de ministru; Beiuşulŭ aprobă şi se însufleţesce când cutare domnişóră română debutéză în declararea vreunei poesii maghiare, ér urmaşii „eroicilorŭ grăniţerĭ", Năsĕudenii, când nu-şĭ dau cóte cu jupânŭ Gumbrinus se mănâncă unii pe alţii póte ca sĕ se împuternicéscă şi sĕ pótă juca mai bine bărbuncu celŭ cătănescŭ pe unŭ crucerŭ de frica unui singurŭ Ungurŭ, a lui Banffy dela Deşiu". »Fie-vĕ destulŭ a sci — esclamă Ungurulŭ — că voi cu intrigile, invidia şi gelosia ce vĕ róde la inimă şi cu servilismulŭ ce este sub demnitatea omului — nu meritaţi altă sórte....«

D-le Redactorŭ! Nu voiu sĕ cercetezŭ încâtŭ suntŭ basate séu nu cele atinse mai susŭ dér de ar fi numai a decea parte din ele adevĕrate amŭ trebui sĕ ne înspăimêntămŭ. Lucrurile vorbescŭ de sine şi décă mai am ceva de adausŭ este numai, ca până când mai e timpŭ, ómenii noştri de bine sĕ se gândéscă la mijloculŭ celŭ mai potrivitŭ şi sigurŭ, spre a stérpi neghina desbinărilorŭ dintre noi şi a ne scăpa din jugulŭ ruşinosŭ alŭ servilismului. Aşa sĕ fiă! —v.—p.

Iclandulŭ-mare, 12 Augustŭ n. 1886.

Petrecere şi dare de sémă. Onorate Domnule Redactorŭ! In 8 Augustŭ s'a ţinutŭ o petrecere de véră în Iclandulŭ mare, în folosulŭ elevilorŭ săracĭ dela scóla confesională din amintita comună.

Românii din Iclandŭ şi jurŭ, precândŭ Associaţiunea îşĭ ţinea adunarea în Alba-Iulia, au aflatŭ cu cale a arangia acéstă petrecere pentru aceea, carĭ séu din causa depărtărei séu din alte cause nu au putută participa la adunarea din Alba-Iulia.

Scopulŭ acestei petrecerĭ a fostŭ în micŭ acelaşĭ, care e şi alŭ Associaţiunei în mare, adecă luminarea némului românŭ.

Incă pe la 6 óre sala scólei gr. or. era îndesuită de publicŭ.

Era unŭ ce fermecătorŭ a privi mai multe Româncuţe drăgălaşe în costumŭ naţionalŭ, care prinde aşa de bine talia mlădiósă a copiliţelorŭ române. Intre participatorĭ au fostŭ şi vre-o câţiva Maghiarĭ. Eramŭ în cântaţĭ când vedemŭ cu cată plăcere şi esaltare s'a jucatŭ „Ardeleana" de vre-o 25 părechĭ ér la medŭ de nópte „Căluşeriulŭ« şi „Bătuta" carĭ au fostŭ aplaudate în o formă, de Românĭ ca şi de străinĭ.

Au incursŭ 41 fl. 50 cr. de carĭ subtrăgêndu-se 29 fl. spesele, au rĕmasŭ venitŭ curatŭ 12 fl. 50 cr.

Suprasolvirĭ au binevoitŭ a face următorii: D-na Laura Boerŭ 1 fl. 50 cr., D-lŭ Alexandru Câmpianŭ 1 fl., D-na Cabosŭ, D. Viciu, Muntenescu şi Catona câte 50 cr.

Acestorŭ onor. Dómne şi Domnĭ — comitetulŭ le esprimă mulţămită.

Comitetulŭ arangiatorŭ.

Programa festivităţilorŭ,

ce se vorŭ arangia dela 18—25 Augustŭ 1886 cu ocasiunea întrunirei reuniunilorŭ săsescĭ din Ardealŭ în Braşovŭ.

(fine.)

Sâmbătă 21 Augustŭ, 8 óre dim.: Inceperea esposiţiei de vite, gimnastarea Rauniunei de gimnastică din Braşovŭ. — $8^1/_2$ a. m. IV.: adunare generală a învĕţătorilorŭ săsescĭ în bis. ev. din Scheiu. — 10 óre a. m. Intrunire industrială în localulŭ Reuniunei industriale. — 2 óre p. m.: prândŭ comunŭ în hală. — 5 óre p. m.: Gimnastare în publicŭ a Reuniunei de gimnastică Braşovene. — $6^1/_2$ óre séra: Şedinţă preliminară a Reuniunei Gustavŭ Adolfŭ. — 8 óre séra: Balŭ festivŭ arangiatŭ de Reuniunea de gimnastică în sala hotelului Nr. 1. —

Duminecă 22 Augustŭ, 7 óre dim.: Salutarea dilei: coralŭ din turnulŭ bisericei negre (evang.) — 8 óre dim: Raghiarea deputaţilorŭ şi a óspeţilorŭ în piaţă, dinaintea sfatului. — $8^1/_2$ óre a. m.. Musică bisericéscă şi serviciu divinŭ solemnelŭ. — Adunarea generală a Reuniunei principale Gustavŭ Adolfŭ pentru Ardealŭ, în biserica evang. — 2 óre p. m.: Prândŭ festivŭ. — 3—4 p. m.: Esposiţia de vite, aducerea cailorŭ înaintea porţii dela Strada négră. — 4 óre m. p.: Esercitiu în publicŭ a pompierilorŭ voluntarĭ din Braşovŭ. — 6 óre séra: Liedertafel în hala festivă. — 8 óre séra: Impărţirea premielorŭ între trăgĕtorĭ la semnŭ şi prândŭ festivŭ în casa de tragere la semnŭ (Schützenhaus.)

Lunĭ 23 Augustŭ, 9 óre a. m.: Adunarea generală a Reuniunei economice săsescĭ din Ardealŭ în biserica ev. din Scheiu. — 10 óre a. m.: Adunarea generală a Reuniunei ardelene carpatine în Schützenhaus. — 1 óră p. m.: Prândŭ comunŭ în hala festivă. — $2^1/_2$ óre p. m.: Escursiunea Reuniunei carpatine în Stejerişŭ. — 4 óre p. m.: Impărţirea premielorŭ Reuniunei economice în esposiţiă. — 8 óre séra: Serată de adio în hala festivă.

Marţĭ şi Mercurĭ, 24 şi 25 Augustŭ: Escursiunĭ ale Reuniunei carpatine ardelene în munţĭ. Detailurile se vorŭ comunica prin programe deosebite.

Apelŭ*)

cătră fraţii învĕţătorĭ românĭ de sub coróna Ungariei.

Este supremulŭ timpŭ, ca multŭ cercata şi desconsiderata nóstră învĕţătorime sĕ-şĭ vină odată în ori sĕ se cugete seriosŭ nu numai la metodŭ, îmbunătăţirea şi perfecţionarea acestuia, dér sĕ se cugete totodată şi la nĕcazurile, ce copleşescŭ şi ,pe deaprópele lorŭ, sórtea colegului lorŭ, şi la acele dile negre în carĭ învĕţătorulŭ, obositŭ de dilnica muncă, în mijloculŭ săráciei şi a miseriei, cu care se luptă, cade atacatŭ de morbŭ, zace lunĭ şi anĭ întregĭ, neconsolatŭ de nicĭ unŭ sufletŭ de omŭ, neajutoratŭ de nimenĭ, ba scurtatŭ încă în beneficiele sale şi aşa destulŭ de precariă; elŭ în asemenea neferecite casurĭ părăsitŭ de comună, pentru a căreia înflorire a cădutŭ victimă, desconsideratŭ de superioritatea şi chiarŭ şi de amicii sĕi, este avisatŭ la cerşitoriă! — Repausatŭ, scăpatŭ de greutatea nĕcazurilorŭ lumescĭ, lasă după sine o vĕduvă amărîtă lipsită de orice mijlóce materialĭ, afungată pe drumŭ câte odată şi cu câte 2—4 orfanĭ; lumea în tipŭ de recunoscinţă pentru sacrificiulŭ soţului ei, o huidue; nu este omŭ, înaintea căruia se afle îndurare de ajutorinţă.

Până cândŭ sĕ totŭ aşteptămŭ, ca alţii sĕ ne facă? Până când sĕ totŭ alergămŭ umilindu-ne şi înaintea plăieşului! Timidĭ întocmai epurilorŭ, trăcnimŭ şi ne lăsămŭ în mâna sorţii cu suspinulŭ desperaţiunei pre buze: „ce-va avea bunulŭ Dumnedeu?!" Până când sĕ totŭ privimŭ cu nepăsare la nedreptăţile, ce se facŭ atâtorŭ învĕţătorĭ, fără sĕ ne mişcămŭ sărindŭ în ajutorulŭ lorŭ?! Până când vomŭ fi indolenţĭ şi indiferenţĭ faţă de suferinţe neputinciosilorŭ şi ale vĕduvilorŭ nóstre?

Mai în tóte statele cevaşĭ mai luminate şi civilisate, a firisarilorŭ au societăţile lorŭ, au fondurile lorŭ de ajutorare pentru dile de nevoi. Noi învĕţătorii, agăierămŭ sate, chiarŭ şi classa chelnerilorŭ, a lucrătorilorŭ dilerĭ, numai la fondulŭ regnicolarŭ de pensiune, la acea pensiune, pre care şi aşa numai în grele casurĭ o putemŭ ajunge şi căpĕta, dér şi atuncĭ numai probabilmente; căcĭ câţĭ din noi vorŭ ajunge 60 de anĭ!? Sĕ nu mai stămŭ locului; căcĭ stândŭ mergemŭ îndĕrĕtŭ. Reuniunile nóstre învĕţătorescĭ esistente au cu totulŭ altă menire. Ele se ocupă mai cu sémă cu sarcinele chemărei nóstre.

Avemŭ însĕ lipsă neapărată de o Reuniune care sĕ aibă menirea şi scopulŭ a apĕra până la estremŭ pe nefericiţii învĕţătorĭ, care sĕ fiă gata în totŭ momentulŭ a le sări în ajutorŭ cu tóte permisele mijlóce; avemŭ lipsă a crea unŭ fondŭ din cruntţii noştri denarĭ, pentru casurĭ de nenorocire şi de neputinţă, căror suntemŭ espuşĭ, pentru ajutorarea, alinarea suspinelorŭ şi ştergerea lacrimilorŭ vĕduvelorŭ şi orfanilorŭ noştri.

Spre scopulŭ acesta, subscrişii îşĭ iau voiă a învita pre domnii şi fraţii învĕţătorĭ românĭ — fără diferinţă de confesiune — de sub coróna Ungariei la o conferinţă prealabilă, fiă măcarŭ prin delegaţĭ, pe 30 Aug. vechiŭ a. c. în Timişóra, pentru a ne consulta şi a pune temeiu unei astfelŭ de asociaţiunĭ umane creştinescĭ.

Fiţĭ resoluţĭ şi Dumnedeu va ajuta întreprinderei nóstre!

Beregsĕu, 19 Iuniu v. 1886.

Emericŭ Andreescu, învĕţătorŭ şi proprietarŭ de pămêntŭ. Const. Popoviciŭ, inv. şi mare proprietarŭ în Şdiórá. I. Moldovanŭ, învĕţătorŭ în Lugoşŭ. I. Gruescu, învĕţătorŭ românŭ în Cebsa. Stefanŭ Albu, învĕţ. rom Iosifŭ Olariu, învĕţătorŭ în Domanŭ. Vasile Voianţu, înv. în Utvinŭ. Vasiliu Nicolescu, înv. în Lugoşŭ. Iancu Simu, învĕţătorŭ în Sculea. I. Efticiu, învĕţătorŭ în Pecica rom. E. Vuia, învĕţătorŭ în Fibişŭ. V. Martini, învĕţătorŭ în Allioşŭ. G. Serbu, învĕţătorŭ în Toraculŭ micŭ. I. Surdu, inv. în Bucovĕţŭ. Ioane Marcŭ, înv. în Bocşa-Montană. Serafinŭ Jurca, înv. în Vasiova. Iuliu Vuia, înv. cl. II. din B-Comloşiu. Nicolae Popoviciŭ, înv. cl. I. din B-Comloşiu. Ioanŭ Simu, înv. şi red. »Ludimagister« în Reciţa. P. Bosco, înv. în Somoshes. D. Miculŭ, înv. în Babşa. P. Muţu, înv. în Maerele Timişŭ. R. Ancuşa, înv. în Ramna. S. Moldovanŭ, înv. în Chişoda. I. Doboşanŭ înv. în Şagŭ.**)

*) Apelulŭ ne-a sositŭ abia Duminecă în 15 Augustŭ n., după ce a colindatŭ prin Sibiiu.

Ultime scirĭ.

Constantinopolŭ, 14 Augustŭ. (Cale indirectă). Pórta a interdisŭ întrunirea Congresului literarŭ, ce era sĕ aibă locŭ la 27 Augustŭ şi care fusese organisatŭ de Syllogos, Grecŭ din Constantinopolŭ, cu ocasiunea a 25 aniversare a fundării acestei societăţĭ. Totŭ corpulŭ sciinţificŭ din Europa a fostŭ invitatŭ de a lua parte la acestŭ congresŭ, mai mulţĭ delegaţĭ mai cu sémă francesĭ au şi sositŭ. Pretextulŭ acestei interdicţiunĭ ar fi, că societatea Syllogos n'a cerutŭ autorisaţiă dela Pórtă pentru reunirea acestui congresŭ. Adevĕrulŭ însĕ este, că Germania nu este străină acestei interdicerĭ.

Constantinopolŭ, 14 Augustŭ (Cale indirectă). Scirĭ positive ce vinŭ din Filipopoli semnalează, că la finele sĕptĕmânii trecute, comandantulŭ militarŭ din Rumelia a primitŭ din Sofia ordinulŭ telegraficŭ de a ţine tóte trupele, puse sub comanda sa, gata a înainta la primulŭ semnalŭ în termenŭ de 3 dile. Mercurĭ acestŭ ordinŭ a fostŭ renoitŭ şi confirmatŭ. Trimiterile de muniţiunĭ şi materialŭ de resbelŭ în Rumelia nu încetéză. Nu de multŭ au sositŭ la Filipopoli cincĭ sute de lădĭ cu cartuşe. Trebue asemenea notatŭ, că s'a recomandatŭ agricultorilorŭ sĕ grăbéscă strângerea recoltelorŭ căcĭ materialulŭ lorŭ de transportŭ póte fi rechisiţionatŭ pentru serviciulŭ militarŭ. In cercurile otomane se crede că atitudinea Serbiei învocată de Bulgaria pentru a justifica aceste pregătirĭ, este unŭ simplu pretextŭ, căcĭ legaţiunea sêrbéscă a reînoitŭ asigurările sale pacînice, cătră marele Vizirŭ. Toţĭ musulmanii ce locuescŭ în Rumelia şi Bulgaria se pregătescŭ sĕ emigreze în masă în Turcia, unde Sultanulŭ şi Pórta vorŭ uşura stabilirea lorŭ prin concesiunĭ de pămêntŭ locuinţa şi materialulŭ agricolŭ trebuinciosŭ.

DIVERSE.

A fugitŭ cânele lui Bismarck. — O fóiă din Berlinŭ scrie, că ómenii din şcóla veterinară au fóstŭ prea îngrijaţĭ mai deunădĭ. Cânele Tyras, numitŭ »alŭ imperiului," pe care prinţulŭ Bismarck l'a trimesŭ în acelŭ institutŭ spre a i se face o operaţiă, a fugitŭ de acolo. S'a făcutŭ imediatŭ apelŭ la poliţiă, s'a depeşatŭ în tóte părţile, dér nu s'a putută da de urma fugarului, astfelŭ că suntŭ marĭ temerĭ, că atâtŭ imperiulŭ, câtŭ şi cancelarulŭ sĕ rĕmâe fără câne!

**) Onoratele Redacţiunĭ dela celelalte foi naţionale suntŭ rugate a publica acestŭ apelŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

---

renumiţi. Donatello, care fiind un crucifics şi întrebândŭ pe amiculŭ sĕu, ce părere îşĭ dă, sĕ fi primitŭ ca rĕspunsŭ: »Tu ai pusŭ pe cruce nu unŭ Christosŭ, ci unŭ ţĕranŭ;« ér elŭ atinsŭ fiindŭ, sĕ-i fi disŭ: »probéză, fă şi tu unulŭ décă poţĭ«. Donatello dicŭ i-a datŭ ansă ca sĕ facă acelŭ crucificsŭ sculpatŭ în lemnŭ, adĭ aflătorŭ în S-ta Maria Novella, care pentru studiulŭ sĕu anatomicŭ şi pentru espresiunea durerósă în faţă stórce laudă şi admirare în tóte timpurile.

Acésta s'a întêmplatŭ încă înainte de 1401, adecă până a nu fi fostŭ ajunsŭ alŭ 24-lea anŭ alŭ etăţii sale.

In anulŭ 1401 s'a publicatŭ concursŭ pentru finirea uşelorŭ baptisteriului S. Giovanni din Florenţa. Dela mórtea lui Andrea Pisano trecuse preste o jumĕtate de seculŭ şi acestŭ baptisteriu era lipsitŭ de uşile laterale, fiindcă republica florentină nu avuse bărbaţĭ, cărora se pótă încredinţa o intreprindere atâtŭ de gigantică... Acum când deodată apărură pe orisontulŭ artisticŭ italianŭ atâtea talente tinere şi multŭ promiţĕtóre se decide a se delătura astă lipsă atâtŭ de simţită, publicându-se unŭ concursŭ şi anume într'unŭ stoţiu datŭ sĕ se esecute unŭ reliefŭ în bronsŭ representândŭ sacrificiulŭ lui Isaacŭ. Reliefulŭ lui Bruneleschi posede nisce liniamente naturalistice, dovédă despre influnţa lui Donatello asupra lui.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Augustŭ st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	108.55
Rentă de hârtiă 5%	97.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	154.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 40
Bonurĭ rurale ungare	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C5.10
B nurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale transilvane	105 70
Bonurĭ croato-slavone	105.25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 70
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	127.—
Renta de hărtiă austriacă	85.55
Renta de arg. austr.	86 40
Renta de aurŭ austr.	121 —
Losurile din 1860	143 75
Acţiunile băncel austro-ungare	869 —
Act. băncel de creditŭ ung.	291.25
Act. băncel de creditŭ austr.	282.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.98
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	126.—

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Augustŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93 1/2	94—
Renta rom. amort. (5%)	98—	98 1/4
» convert. (6%)	88 1/2	89—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103 3/4	104—
» „ „ (5%)	87 3/4	88—
» » urban (7%)	100 3/4	101—
» » » (6%)	92—	92 1/4
» » » (5%)	83—	83 1/4
Banca naţională a României 500 Lei	1025	1030
Ac. de asig. Dacia-Rom.	272	276
« » » Naţională	215	222
Aurŭ contra bilete de bancă	13.70	13.90
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

I. Escriere de concursŭ.

Pentru 7 stipendii din fundaţiunea fericitului Dr. Simeonŭ Romonţai se escrie concursŭ *cu terminulŭ de 15 Septemvre a. c. st. n.* şi în specia: pentru unŭ stipendiu de 315 fl. devenitŭ vacantŭ prin mórtea medicinistului Alexandru Buteanu, — pentru 3 stipendii de câte 84 fl. usuate de: Emiliu Negruţiu medicinistŭ, Augustinŭ Cheţianŭ juristŭ, şi Liviu Marţianŭ silvanistŭ, şi pentru 3 stipendii de câte 63 fl. usuate: de Emiliu Gerasimŭ juristŭ, Vasiliu Romanţianu şi Alesandru Romantianu gimnasişti, dechiarate de vacante tóte din causa, că numiţii stipendiştĭ nu s'au legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studii în decursulŭ anului scolasticŭ 1885/6.

La aceste stipendii potŭ concura:

a) numai tinerĭ studenţĭ miserĭ, carĭ suntŭ născuţĭ în Transilvania şi suntŭ Românĭ de nascere.

b) carĭ pe lângă purtare morală bună au din studii calculŭ de eminenţiă.

c) dimpreună cu ascultătorii de medicină orĭ drepturĭ potŭ concurge şi aceia, carĭ se vorŭ aplica la sciinţele reale, precum technică, montanistică şi silvanistică.

d) dintre concurenţĭ vorŭ avé preferinţă, coeteris paribus, cei de origine nobilĭ şi consângenĭ fundatorului.

e) dela concurenţĭ se recere, ca *pe lângă testimoniele scolastice alăturate în copiă autenticată* la cererile concursuale, sĕ mai producă: carte de botezŭ, atestatŭ de paupertate, care sĕ fiă subscrisŭ de antistiă comunală politică şi de parochulŭ concernente şi întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ şi comunalŭ, precum şi cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetăţĭ şi opide, cu subscrierea antistiei cetăţene orĭ opidane. *In urmă concurentele se spună espresŭ institutulŭ de învĕţămêntŭ, la care voesce a continua ascultarea sciinţelorŭ academice orĭ gimnasiale.*

Cererile concursuale astfelŭ adjustate sĕ se sucsternă până la terminulŭ supranumitŭ Consistoriului metropolitanŭ subsemnatŭ. Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfelŭ instruite, nu se vorŭ lua în consideraţiune.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 10 Augustŭ 1886.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

II. Escriere de concursŭ.

Pentru 7 stipendii din fundaţiunea fericitului Archiepiscopŭ şi metropolitŭ Alesandru St. Şuluţiu se escrie concursŭ cu terminŭ *până în 15 Septemvre a. c. st. n.* şi anume: pentru 1 stipendiu de 300 fl. usuatŭ de farmacistulŭ Ioanŭ Munteanu, pentru 1 stipendiu de 200 fl. usuatŭ de Albinŭ Popŭ devenitŭ doctorŭ în medicină, pentru 4 stipendii de câte 100 fl. usuate: de Ioanŭ Boeriu, Silviu Stanciu, Eugeniu Lemeny absolutĭ gimnasiştĭ şi Iuliu Br. Popŭ, alŭ acestuia dechiaratŭ de vacante din causă că nu s'a legitimatŭ despre progresŭ, şi pentru 1 stipendiu de 60 fl. usuatŭ de gimnasistulŭ absolutŭ Teodorŭ Bonca.

Doritorii de a obţinea unulŭ din stipendiele acestea, au de a se instrui cererile sale concursuale amĕsuratŭ condţiunilorŭ espuse în escrierea de concursŭ pentru stipendiele romanţiane, şi pe acele astfelŭ instruite a le substerne subsemnatului consistoriu metropolitanŭ.

Blaşiu, din şedinţa consisforială ţinută în 10 Augustŭ 1886.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

III. Escriere de concursŭ.

Pentru 2 stipendii de câte 52 fl. 50 cr. din Fundaţiunea fericitului Episcopŭ Ioanŭ Bobu usuate unulŭ de Davidŭ Radeşiu gimnásistŭ absolutŭ şi altul de Vasiliu Budai gimnasistŭ dechiarate de vacante pentru nelegitimare despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1885/6 se escrie concursŭ până în 15 Septemvre a. c. st. n.

Cei carĭ dorescŭ se obţină unulŭ din aceste stipendie, concursele sale instruite conformŭ condiţiunilorŭ din escrierea de concursŭ pentru stipendiele romanţiane au să le substérnă subsemnatului Consistorŭ până la terminulŭ supra indicatŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 10 Augustŭ 1886.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. din Alba-Iulia.

IV. Escriere de concursŭ.

Pentru unŭ stipendiu de 120 fl. din Fundaţiunea Clainiana usuatŭ de juristulŭ absolutŭ Alesandru Ciaclanŭ se escrie concursŭ până în Septembre a. c. st. n.

Concurenţii la acestŭ stipendiu au de a-şĭ instrui cererile s'ale concursuale in sensul condiţiunilorŭ inşirate mai susŭ in concursulŭ pentru stipendiile romanţiane, şi pre acelea astfelŭ instruite a-le susterne subsemnatului Consistorŭ metropolitanŭ

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 10 Augustŭ 1886.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

V. Escriere de concursŭ.

Pentru unŭ stipendiu de 60 fl. din fundaţiunea alutaniană usuatŭ de Ambrosiu Dobocanŭ gimnasistŭ şi dechiaratŭ de vacantŭ pentru nelegitimare despre progresulŭ făcutŭ în studii în anulŭ scolasticŭ 1885/6 se escrie concursŭ până în 15 Septemvre a. c. st. n.

Doritorii de a obţiné acestŭ stipendiu au de a-şĭ substerne cererile sale concursuale instruite amĕsuratŭ condiţiunilorŭ espuse mai susŭ în concursulŭ pentru stipendiele romanţiane acestui Consistorŭ metropolitanŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 10 Augustŭ 1886.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.